

Dobravi pri Brežicah ter končno v brežiški muzej, kjer je poleg zanimive arheološke zbirke zelo vredna ogleda še narodopisna, poleg tega pa še posebna oddelka za zgodovino kmečkih uporov in izseljenstvo ter slovita poslikana baročna dvorana (največja v Sloveniji). Ekскурziji je zgodovinska in arheološka pojasnila dajal ravnatelj brežiškega Posavskega muzeja, prof. Stanko Škaller, slavistična pa T. Logar, J. Zor in J. Toporišič.

Družbenopolitična pomembnost prireditve je bila poudarjena s sprejemom pri predsedniku ljubljanskega mestnega sveta, inž. M. Košaku, znanstveno-pedagoška pa s sprejemom pri rektorju univerze, prof. dr. inž. M. Grudnu; dekan fil. fakultete, prof. dr. D. Cvetko, pa je sprejel skupino zamejskih Slovencev.

Seminarja se je udeležilo 105 ljudi iz 19 držav: Avstrije — 15, Bolgarije — 3, Češko-Slovaške — 6, Danske — 1, Francije — 4, Italije — 33, Jugoslavije — 1, Kanade 1, Madžarske 2, DR Nemčije — 3, ZR Nemčije — 10, Nizozemske — 2, Norveške — 1, Poljske — 7, Romunije — 5, Sovjetske zveze — 2, Švice — 1, Velike Britanije — 1, Združenih držav Amerike — 7. Večina (92) jih je dobila našo posebno štipendijo, preostalih 13 pa se je seminarja udeležilo na lastne ali druge stroške. Predavanj so se udeleževali tudi tuji študenti, štipendisti naše države, in drugi gostje.

Po znanstveni ali zaposlitveni lestvici je bilo med udeleženci seminarja 17 univerzitetnih učiteljev in znanstvenih sodelavcev, 23 asistentov, aspirantov ali lektorjev univerz in znanstvenih akademij, 10 kulturnih delavcev in prevajalcev, 22 srednješolskih profesorjev in učiteljev, 32 študentov in 1

dijak (koroški Slovenec). — Vsak seminarist je prejel knjižni dar v višini 400.— ND. Seminar so financirali: Izvršni svet SRS, Izobraževalna skupnost SRS, Sklad SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti, Zvezna komisija za kulturne stike s tujino, Društvo slovenskih pisateljev in RK SZDL — Komisija za manjšinska vprašanja.

Seminar je kot izjemno pomembna manifestacija slovenskih duhovnih znanosti in narodne samobitnosti in enotnosti vseh Slovencev pri udeležencih seminarja naletel na zelo ugoden odmev. Je ena najbolj otipljivih oblik naše povezanosti s svetom, organ posredovanja informacij o našem jeziku, literaturi in kulturi in neposredni razširjevalec našega jezika ter leposlovnih in znanstvenih del. Njegov nadaljnji obstanek je zaradi tega nujen.

V zvezi s VII. seminarjem slovenskega jezika, literature in kulture so nastale naslednje bibliografske enote:

1. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 9 str.
2. Program VII. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture. 5.—17. julija 1971, Ljubljana. 4 str.
3. (Predavanja) VII. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture. 337 str.

Glede na pravkar povedano odziv na ta seminar v javnih obćilih, čeprav kolikostno morda večji kot doslej, vendarle ni odseval kakovostne in celotnostne pomembnosti te prireditve (prim. Delo, radio, televizija), saj se naš novinar v tej zvezi zanima skoraj le za izjemne posameznosti ali pa za malo povedne splošnosti.

Jože Toporišič
Filozofska fakulteta v Ljubljani

CELJSKI SEMINAR O VPRAŠANJIH SODOBNEGA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA IN NJEGOVEGA POUČEVANJA

1

Tridnevni seminar za učitelje slovenščine (v Celju od 24. do 26. septembra 1971) je bil tudi vsebinsko zaokrožen v tri enote: slovenski jezik v osnovnih in srednjih šolah, vprašanja zvrsti in kulture sodobnega knjižnega jezika, socialna in kulturnozgodovinska podoba Kozjanskega (poučni izlet). Seminar je vsebinsko pripravilo Slavistično društvo Slovenije, organizacijske

naloge pa je rešila celjska podružnica SDS, ki ji predseduje *Božena Orožnova*. Udeležba je bila vsaj prvi dan izredna, saj je predavanja poslušalo okrog 400 slavistov, med njimi precej slovenistov iz zamejske Slovenije.

Petkov dopoldanski program je bil kar preveč obsežen. Po pozdravnem nagovoru predsednika SDS *Franca Zadavca*, ki je posebej poudaril vlogo in moč kultivirane

knjižne besede v narodovem življenju, je ravnatelj celjske študijske knjižnice *Vlado Novak* spregovoril o slovenskih jezikoslovcih in literarnih zgodovinarjih s celjskega pokrajinskega območja. Čeprav oznake posameznih avtorjev niso mogle biti izčrpne, je bila vsebina predavanja, ki je bilo zgoščeno in pregledno, za večino poslušalcev nova.

V drugem delu dopoldanskega programa se je zvrstilo kar šest referatov o slovenskem jeziku v naših šolah. *Stanko Kotnik* in *Jože Toporišič* sta govorila o učnih načrtih; prvi je v referatu z naslovom *Moč in nemoč učnega načrta* za osnovno šolo kritično ocenil že samo metodo sestavljanja učnih načrtov, ki ne upošteva dovolj pozitivnih izkušenj ob prejšnjih načrtih, zadržal pa se je tudi pri nekaterih posameznostih novega učnega načrta za slovenščino. Toporišič je dal celovit pregled učnih načrtov za vse tri tipe slovenskih srednjih šol (gimnazija, srednje strokovne šole, poklicne šole) in označil cilje, ki naj jih doseže učitelj slovenščine v teh šolah. (Predavanje je bilo objavljeno v JIS XVII, 3, 72—76.)

V poseben okvir bi spadala poročila jezikovnih svetovalcev *Iva Zrimška*, *Jožeta Fila*, *Mihe Feguša* in *Petre Dobrile*. Po zamisli pripravljalnega odbora naj bi referenti na temeljih analize jezikovnega pouka v osnovni šoli, gimnaziji, srednjih strokovnih šolah in poklicnih šolah prikazali današnjo šolsko resničnost in poskušali najti poti za izboljšanje tega ne preveč spodbudnega stanja. Tež želji so referenti le deloma ustregli, večinoma so se preveč zadrževali ob splošnih načelih in »smotrih« pouka materinščine, ki so znana in seveda sprejemljiva. V razpravi o prvi in drugi skupini referatov so se oglasili *J. Sivec*, *J. Toporišič*, *B. Pogorelec*, *M. Feguš*, *Š. Barbarič*, *M. Medvedova*, *D. Petrovičeva*, *Ostrčeva* in *F. Varlova*. Sivec je pojasnil, da so bile skupine, ki so sestavljale načrte za posamezne predmete, sestavljene tako, da so v njih enakopravno sodelovali predmetni znanstveniki, praktiki in pedagogi. Toporišič je obžaloval, da je bil Kotnikov referat preveč teoretičen, zavračal pa je tudi njegove kritične pripombe glede razdrobljenosti novega učnega načrta za osnovno šolo. Prav tako je Toporišič zavrnil Feguševo trditev, da slavisti z univerze niso dovolj pripravljeni za poučevanje slovenskega jezika. Ob referatu *P. Dobrile* je *T.* pripomnil, da slovenist na poklicnih šolah ni strokovno podkovan za poučevanje umetnostne zgodovine, zato predlaga, naj ta predmet prevza-

mejo strokovnjaki. Med mnenji drugih razpravljavcev velja posebej omeniti naslednja: nekaj slovnice mora sistematično spoznati tudi osnovnošolec, učitelji slovenščine bi se morali po diplomi še obvezno izpopolnjevati, učni načrti se prepogosto spreminjajo, učinkovitost pouka je večinoma odvisna od učitelja, tedenskih ur za slovenščino v nobenem primeru ne bi smeli krčiti, dosedanji načrti so prenatrpani z dejstvi, brez dobrih učbenikov ni zagotovila za dober pouk.

Popoldanska predavanja bi lahko imela skupen naslov: Slovenska sintaksa v šoli. *Francka Varlova* je pregledno in nazorno prikazala slovnico zgradbo stavka (priredne in podredne odnose med členi), *Breda Pogorelčeva* je govorila o pouku sintakse v srednji šoli, *Berta Golobova* o pomanjkljivostih pri pouku sintakse v osnovni šoli in *Ivanka Arzenškova* o stilnih napakah sintaktičnega izvora (v osnovni šoli). Predavanje *B. Pogorelčeve* je bilo zastavljeno docela teoretično, premalo se je oprla na analizo sedanjega stanja tega slovnicega področja v srednji šoli; nasprotno pa je Arzenškova kar preveč anekdotično pripovedovala o svojih posebnih metodičnih prijemih pri pouku materinščine v višjih razredih osnovne šole.

V razpravi sta se najprej oglasila *M. Dolgan*, ki se je zavzemal za enotnost sintaktične terminologije, in *M. Feguš*, ki je menil, da poslušalci premalo vedo, da bi lahko enakopravno razpravljali, zato jim je predlagal, naj samo sprašujejo; zavzel se je za uveljavitev Toporišičevega SKJ 1—4 v srednjih šolah. *Š. Barbarič* bi želel od poslušalcev odgovor na vprašanje, v kolikšni meri so bile Toporišičeve knjige v praksi uspešne.

J. Toporišič je v svoji oceni referatov poudaril, da govorimo tudi v sintaksi že isti jezik kot moderne jezikoslovne smeri po svetu; zadovoljen je bil z referatom *Varlove* in *Golobove*. K izboljšanju pouka sintakse bi gotovo pripomogla podrobna analiza napak v domačih in tujih zvezkih, ki naj bi jo pripravili jezikoslovno razgledani slavisti. Tudi Toporišič se je zavzel za pomenjenje slovnice terminologije. *S. Kokalj* in *M. Prelesnik* sta poudarili zlasti tole: v šoli vedno zmanjkuje časa za utrjevanje snovi, učbeniki in načrti niso vedno usklajeni, učitelji bi se morali seznaniti na seminarjih z novostmi v stroki, predno jih vpeljemo v šolo.

F. Jakopin
Filozofska fakulteta v Ljubljani